

Til
NIFU
NOVA
Rambøll Management

Oppdrag: Brukerundersøkelse av LEXIN – ordbøker for minoritetsspråklige

LEXIN tilbyr brukervennlige, illustrerte, nettbaserte og trykte ordbøker for minoritetsspråklige med svake kunnskaper i norsk. Vanlige ordbøker er ofte ikke tilstrekkelig for denne gruppen for å lære seg norsk, dessuten er språkgruppene vanligvis så små at ordbøker på deres morsmål ikke er ivaretatt av forlagene.

Som grunnlag for det videre arbeidet med LEXIN og en ny leverandøravtale om utvikling og drift av prosjektet trenger vi en vurdering av behovet for og bruken av ordbøkene.

Utdanningsdirektoratet går med dette ut med en forespørsel til dere om dere har anledning til å påta dere oppdraget med analysere brukerundersøkelsene av LEXIN og foreta fokusgruppeintervjuer med representanter for relevante virksomheter som skissert under redegjørelsen for data og undersøkelsesopplegg.

Innen 28. november 2011 skal det foreligge en rapport som redegjør for svarene i som framkommer i surveyene og i intervjuene, samt en helhetlig vurdering av svarene fra ulike respondenter og informanter i form av et sammendrag.

Budsjettrammen for forskningsoppdraget er inntil kr 350.000,- inkl mva.

Bakgrunnsmateriale

Arbeidet med de norske LEXIN-ordbøkene startet i 1996 etter initiativ fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, og har gradvis blitt videreutviklet til å gjelde flere språk. Utdanningsdirektoratet er oppdragsgiver og finansierer prosjektet, mens Uni Digital, nylig endret navn til Uni Computing <http://digital.uni.no/> har det operative ansvaret for ordbøkene og drifter nettstedet: <http://www.lexin.no/>. Se forøvrig: <http://www.morsmal.no/>

Ordbøker

Bokmålsordbok	Nynorskordbok
Bokmål—nynorsk	Nynorsk—arabisk
Bokmål—arabisk	Nynorsk—engelsk
Bokmål—kurdisk (kurmanji)	Nynorsk—kurdisk (kurmanji)
Bokmål—kurdisk (sorani)	Nynorsk—kurdisk (sorani)
Bokmål—persisk	Nynorsk—persisk
Bokmål—polsk	Nynorsk—polsk
Bokmål—russisk	Nynorsk—russisk
Bokmål—somali	Nynorsk—somali
Bokmål—tamil	Nynorsk—tamil
Bokmål—thai	Nynorsk—thai
Bokmål—tigrinja	Nynorsk—tigrinja
Bokmål—tyrkisk	Nynorsk—tyrkisk
Bokmål—urdu	Nynorsk—urdu

Bildesider

Bokmål
Nynorsk
Arabisk
Engelsk
Kurdisk (kurmanji)
Kurdisk (sorani)
Persisk
Polsk
Russisk
Somali
Tamil
Thai
Tigrinja
Tyrkisk
Urdu

Trykte LEXIN-produkter

Illustrasjonshefte

Norsk—kurdisk (kurmanji)
Norsk—kurdisk (sorani)
Norsk—somalil
Norsk—tamil

Kommende ordbøker

Nettutgaver

Norsk—vietnamesisk
Norsk—dari
Norsk—tagalog

I årene 1996–2011 er det brukt rundt kr 23 000 000,- på LEXIN gjennom statlig finansiering. Norsk LEXIN bygger på den svenske, også statlig finansierte LEXIN-serien. På 1990-tallet stilte den svenske stat ordboksmaterialet til gratis disposisjon for andre nordiske land, for at disse skulle kunne utvikle tilsvarende ordbøker på en rimelig og god måte. Samarbeidsavtalen med Sverige tillater ikke å gjenbruke det svenske materialet på kommersielt vis. LEXIN skiller seg fra andre ordbøker med hensyn til brukergrensesnitt både teknisk, brukerstøtte og i forhold til tilgjengelighet språkmessig – oppmyket med tegninger og lyd i de elektroniske utgavene på vanlige ord.

Mer bakgrunnsmateriale om LEXIN finner dere vedlagt: *Utkast til rapport med hovedmomenter*

Problemstillinger som skal belyses

Utdanningsdirektoratet har behov for å få informasjon om og en vurdering av:

- hvor godt ordbokserien for minoritetsspråklige er kjent i grunnopplæringen
- hvor stort omfanget av skoler som bruker LEXIN som støtte i opplæringen er
- hva slags ordbøker som benyttes (språk)
- hvor tilfredse skoler, lærere og brukere (elever og andre) er med LEXIN
- hva behovet er for utvikling / videreutvikling (nye minoritetsspråk, utvidelse av ordforrådet)
- vurdering av brukergrensesnitt i forhold:
  - teknisk løsning
  - drift og brukerstøtte
  - språklig kvalitet
  - behov for trykte bøker versus nettressursen
- spørsmål om LEXIN kan fange opp flere innvandrere som trenger tilrettelagte ordbøker enn de gjør i dag
- er det sammenheng mellom bruken av og kjennskapen til LEXIN og skolens tilbud om morsmålsopplæring (GSI-data)
- hvordan ulike grupper av innvandrere vurderer tilbudet: skoleelever, voksne, studenter, elever i fagopplæring og andre som har bodd i Norge over kortere eller lenger tid?
- vurdering av behovet for LEXIN totalt sett
- for relevante informanter er det også av interesse å få deres synspunkter på om ansvaret for LEXIN bør legges til nasjonale sentre eller andre fagmiljøer eller om Utdanningsdirektoratet fortsatt bør utgi de trykte og nettbaserte ordbøkene og være oppdragsgiver for prosjektet

Data og undersøkelsesopplegg

Utkast til rapport med hovedmomenter finner dere i vedlegget. Helt til slutt i denne rapporten finner dere spørsmål og svar fra en undersøkelse av LEXIN som ble foretatt i 2006. Noen av disse spørsmålene kan gjentas i årets undersøkelse, men det er ønskelig at vi stort sett opererer med lukkede spørsmål, men kanskje har åpne svar i et par spørsmål dersom det er behov for det.

Skoledata

Kvantitative data fra skoler ved skoleledelsen om minoritetsspråklige og om LEXIN vil bli samlet inn av NIFU i forbindelse de halvårige elektroniske spørreskjemaundersøkelsene, som NIFU gjør på oppdrag for Utdanningsdirektoratet. Oppdraget til dere i denne anbudsrunderen går ut på å bidra i arbeidet med utforme spørsmål om LEXIN i høstens spørring til skoler. Finansieringen av spørreskjemaundersøkelsen som gjennomføres av NIFU, har eget budsjett og omfattes dermed ikke av budsjettet til oppdraget som nå lyses ut. Undersøkelsen vil bli foretatt i oktober 2011 og dataene vil foreligge i månedsskifte oktober - november. Utvalget dekker skoler i 1/3 av norske kommuner og fylkeskommuner. Dataene fra spørringen vil gjøres tilgjengelig for forskerne som blir tildelt oppdraget om LEXIN så fort de foreligger.

Lærerdatab

NAFO vil innhente data fra lærere i sine fokusskoler om bruk, behov og vurdering av LEXIN, som stilles kostnadsfritt til rådighet for oppdragstaker. De har 100 slike skoler med mange minoritetsspråklige elever. Det må vurderes av om vi skal spørre alle eller et utvalg av disse skolene. Det er behov for bistand i fra oppdragstaker til lage spørsmålene til denne undersøkelsen.

Direkte brukerdata

Det skal også legges ut en spørring til brukerne av LEXIN på deres hjemmeside og her vil vi nå alle type brukere av de nettbaserte ordbøkene. Den tekniske delen av denne spørringen dekkes utenom dette oppdraget, mens spørsmålene utarbeides av oppdragstaker og oppdragsgiver i samarbeid.

Det foreligger også statistikk over besøket på nettstedet LEXIN hos Uni Digital, som det skal vurderes omfanget av (se vedlegg: *Utkast til rapport med hovedmomenter*).

Omfanget av boksalget av de trykte ordbøkene er også viktig å få oversikt over og at det redegjøres for dette i rapporten. De selges fra Utdanningsdirektoratets bestillingstorg og vi kan innhente opplysninger om omfanget av dette salget.

Fokusgruppeintervjuer

I tillegg til analyse av de kvantitative dataene skal det i oppdraget også foretas noen fokusgruppeintervjuer med representanter fra VOX, IMDI, NAFO, Språkrådet, Kunnskapsforlaget eller Cappelen Damm og med referansegruppen for LEXIN-prosjektet. Formålet med intervjuene er å få deres synspunkter på behovet for ordbøkene og hvordan de bør videreutvikles for å dekke ulike grupper minoritetsspråkliges behov for ordbøker og hva LEXIN bør dekke som ikke er ivaretatt i markedet forøvrig.

Svar og krav til oppdragstaker

Svar på forespørselen om dere kan påta dere oppdraget må meldes til Utdanningsdirektoratet på e-post til gho@udir.no innen 15. august. **Innen 23. august 2011 kl 12.00** må det foreligge et svar fra dere i form av prosjektskisse, framdriftsplan og budsjetttdisponering. Det må også oppgis hvem som er deres kontaktperson og prosjektleder.

Tilbudet fra dere som må leveres innen 23.8 2011 skal inneholde:

1. Et tilbudsbrev med firmaets navn som er datert.
2. Budsjett hvor komponenter som inngår i totalkostnaden framkommer.
3. Framdriftsplan.
4. Bemanning i prosjektet med cv for alle medarbeiderne. Beskrivelse av utnyttelse av kompetanse på de ulike elementene i gjennomføringen av oppdraget, herunder opplysninger om hvem som kommer til å være prosjektleder.
5. Kort prosjektbeskrivelse som svarer på våre problemstillinger og eventuelt forslag til forbedringer av undersøkelsesopplegget innenfor den knappe tidsfristen og den økonomiske rammen som er stilt til disposisjon.

Møter

Et møte mellom oppdragsgiver og oppdragstaker berammes til 17. august kl 12.00 for spørsmål og avklaringer av prosjektet.

18. august kl 13.30 – 15.00 er det berammet møte i Utdanningsdirektoratet med NAFO om spørsmålene som de skal stille til lærere i deres fokusskoler. Det er ønskelig at oppdragstaker deltar her.

Referansegruppen for LEXIN har møte i Oslo 28. – 29. september og det vil da være anledning til å foreta fokusgruppeintervju med dem.

Spørsmål om oppdraget

Spørsmål om oppdraget kan i uke 32 rettes til Tone Abrahamsen tab@udir.no tlf 23 30 13 38. Fra uke 33 er Grethe Hovland deres kontaktperson. Hun kan forøvrig også delvis kunne nås på mobiltelefon: 915 78 098 i uke 30 – 32.

Vi håper at dere har kapasitet til å ta på dere dette oppdraget og ser fram til å høre fra dere!

Med vennlig hilsen

Anne Berit Kavli
avdelingsdirektør

Grethe Hovland
seniorrådgiver